



**CPVO • OCVV**

Community Plant Variety Office  
Office Communautaire des Variétés Végétales



**EUIPO**

URAD EVROPSKE UNIJE  
ZA INTELKTUALNO LASTNINO

[www.euiipo.europa.eu](http://www.euiipo.europa.eu)

# VPLIV SISTEMA ŽLAHTNITELJSKIH PRAVIC SKUPNOSTI NA GOSPODARSTVO EU IN OKOLJE

## Povzetek



## Povzetek

Sistem žlahtniteljskih pravic v Skupnosti, ki velja v vsej Evropski uniji (EU), upravlja Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO) in zagotavlja enotno varstvo žlahtniteljskih pravic v EU.

V tej študiji so ugotavljali, kolikšen je gospodarski prispevek sistema žlahtniteljskih pravic v Skupnosti v Evropski uniji. Čeprav je podobna študijam urada EUIPO o gospodarskem prispevku drugih pravic intelektualne lastnine<sup>1</sup>, obravnava posebne vidike kmetijstva in vrtnarstva, kot je prispevek sistema žlahtniteljskih pravic k svetovni konkurenčnosti kmetov in pridelovalcev iz EU.

V študiji je obravnavano tudi vprašanje, kako lahko sistem žlahtniteljskih pravic v Skupnosti pripomore k doseganju ciljev zelenega dogovora Evropske komisije, zlasti glede:

- podnebno nevtralne Evrope;
- ekosistemov in biotske raznovrstnosti, da se obravnava varstvo okolja in prispeva k zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti;
- strategije „od vil do vilic“, da se zagotovi proizvodnja trajnostne, varne, hranljive in visokokakovostne hrane v celotni vrednostni verigi, pri čemer se zagotovi varnost hrane z varnostjo semen;
- raziskav in razvoja ter inovacij.

Prav tako je obravnavan morebitni prispevek k ciljem Združenih narodov za trajnostni razvoj.

V študiji je bilo ugotovljeno, da je sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti od leta 1995 prispeval k rasti proizvodnje v kmetijstvu EU, čeprav se je uporaba vloženih virov v tem obdobju zmanjšala za 0,5 % na leto za poljščine in 1 % na leto za vrtnarstvo (sadje in zelenjavo) ter okrasne rastline. Čeprav je del tega napredka posledica žlahtnjenja rastlin na splošno, je v študiji izračunan delež, ki ga je mogoče pripisati sistemu žlahtniteljskih pravic Skupnosti. Osrednja ugotovitev v zvezi s proizvodnjo je, da bi bila brez sistema žlahtniteljskih pravic Skupnosti proizvodnja poljščin v EU leta 2020 nižja za 6,4 %, proizvodnja sadja za 2,6 %, zelenjave za 4,7 % in okrasnih rastlin za 15,1 %. Povedano drugače, dodatna pridelava zaradi

---

<sup>1</sup> Glej [študije](#) o prispevku intelektualne lastnine, ki jih pripravlja Opazovalni urad za intelektualno lastnino.

inovacij rastlinskih sort, ki jih podpira sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti, zadostuje za prehrano dodatnih 57 milijonov ljudi na svetovni ravni s poljščinami, 38 milijonov s sadjem in 28 milijonov z zelenjavo.

Z makroekonomskega vidika bi se brez dodane proizvodnje, ki jo je mogoče pripisati pridelkom, zaščitenim z sistemom žlahtniteljskih pravic Skupnosti, položaj EU v trgovini v primerjavi s preostalim svetom poslabšal (za nekatere pridelke bi EU lahko celo prešla z neto izvoznice na neto uvoznico), potrošniki v EU pa bi se soočili z višjimi cenami hrane. Dodatna dodana vrednost (tj. prispevek k BDP), ki jo s sistemom žlahtniteljskih pravic Skupnosti ustvarjajo zaščiteni pridelki, znaša 13 milijard EUR (7,1 milijarde EUR za poljščine, 1,1 milijarde EUR za sadje, 2,2 milijarde EUR za zelenjavo in 2,5 milijarde EUR za okrasne rastline). Poleg tega dodatna pridelava teh pridelkov pomeni višjo stopnjo zaposlenosti v kmetijstvu EU. Sektor pridelave poljščin zato zaposluje 25 000 dodatnih delavcev, vrtnarstvo 19 500, sektor okrasnih rastlin pa 45 000 dodatnih delavcev, kar pomeni skupno povečanje neposredne zaposlitve na skoraj 90 000 delovnih mestih. Zaradi posrednega vpliva, tj. povečevanja zaposlovanja v sektorjih višje in nižje v prodajni verigi (na primer oskrba kmetij ali predelava hrane), pa je pridobljenih še dodatnih 800 000 delovnih mest.

Ne le, da sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti prispeva k zaposlovanju, temveč so ustvarjena delovna mesta tudi bolje plačana, kot bi bila, če tega sistema ne bi bilo. Plače delavcev v sektorju pridelave poljščin so za 12,6 % višje, kot bi bile brez tega sistema, medtem ko so plače v vrtnarstvu višje za 11 %.

Tako imajo kmetje/pridelovalci po vsej EU koristi od inovacij, ki jih podpira sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti. Žlahtnitelji, udeleženi v raziskavah in pri razvoju, ki vodijo k tem inovacijam, prav tako ustvarjajo delovna mesta in gospodarsko dejavnost. Ocenjuje se, da podjetja, ki ščitijo svoje inovacije z registracijo žlahtniteljskih pravic Skupnosti, zaposlujejo več kot 70 000 delavcev in ustvarijo več kot 35 milijard EUR prometa. Čeprav je ta gospodarski prispevek skromen na ravni EU kot celoti, je pomemben v nekaterih državah članicah in regijah v teh državah članicah, na primer v regiji Delft in Westland na Nizozemskem.

Številna podjetja, ki ščitijo svoje inovacije z žlahtniteljskimi pravicami Skupnosti, so mala in srednja podjetja (MSP). Ta mala podjetja (vključno s fizičnimi osebami, ki imajo v lasti žlahtniteljske pravice) predstavljajo več kot 90 % registriranih prijaviteljev žlahtniteljskih pravic Skupnosti in imajo v lasti 60 % vseh trenutno veljavnih žlahtniteljskih pravic Skupnosti.

Sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti ne prispeva le h gospodarstvu EU, temveč tudi k izpolnjevanju okoljskih ciljev EU. Letne emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva in vrtnarstva so se zmanjšale za 62 milijonov ton letno. To ustreza skupnim emisijam toplogrednih plinov Madžarske, Irske ali Portugalske. Poleg tega se je poraba vode v kmetijstvu in vrtnarstvu zmanjšala za več kot 14 milijard m<sup>3</sup>, kar ustreza eni tretjini prostornine Bodenskega jezera.

Nenazadnje, sistem žlahtniteljskih pravic Skupnosti z zmanjšanjem vpliva na okolje ter manjšo porabo virov v kmetijstvu in vrtnarstvu, povečanjem prihodkov kmetij in z ohranjanjem nižjih cen za potrošnike prispeva tudi k ciljem Združenih narodov za trajnostni razvoj.